

ISPUDŽIAI IŠ KELIONĖS PO EUROPA

(Tesinys)

Vaidinimas užsėtė apie keturias valandas, bet grynai ore nuovargio nesijautė. Nors žmonių labai daug, bet jokio susigrūdimio ar skubėjimo nesimatė. Pas mus kiek kitaip, dar scenai neužsidarius lekia lyg bėgių igelti, o prie rūbines tikra spūstis, tarytum trokštančios žuvys aketėje ora gaud. Niekas neploja, išskyrus vieną kitą "amerikietį", kol orkestras neužbaigia groti gražiausį muzikinį finalą.

Grįžome gana vėlai ir miegui teko mažiau laiko, nes 7 valandą telefonas prikelia. Matyt, taip jau yra susitarta su viešbučio administracija. Buvo padaryta ekskursija į Capri salą. Ekskursijai paaudota net visa diena. Dėl kitų įsipareigojimų neteko dalyvauti, tad ir ispūdžių parašyti neturiu. Vieni teigia, kad labai buvo susizavėję, o kiti sako, kad nieko nuostabaus neteko matyti. Treti tvirtina, kad organizatoriams — kompanionajai tikrai buvo naudinga ir pelninga. Daugumos tvirtinimu Castel Gandolfo — popiežiaus vasaros rezidencija, kurioje atžvilgiu buvo idomėsnė ir paliko daugiau ispūdžių nei kitos vietovės. Geriausia išeitis — kiekvienam pasilikus prie savo nuomonės.

Pirmadienį visi pasileido savais keliais kaip Grigo bites,

nes turėjome pasiruošti iki vakaro galutinam apleidimui Romos. Vieni miestai bėgo užbaigti pirkinių pirkimą, kiti kas dar nematyta pamatyti, treči atlikti paskutinį dvasinį susikaupimą, kokioje nors pasirinktoje tūkstantmetėje bažnyčioje. Buvo ir tokių, kurie susispietė galutinai nuspręsti geriausio itališko vyno rūši, an geriausiai tiko paskutinis pasirinkimas, nes nedaug kainuojantis ir "naudingas" malonus.

Vakaras čia pat, visas turtas: čemodanai, krepšiai ir pakų pakeliai sunėsti kieman nurodyto vieton. Atvyko lietuviškos radijo transliacijos vedėjas prel Razminas atsisveikinti Italijos lietuvių kolonijos vardu. Mielas žmogus ir geras lietuvis patriotas, kurs pasiimtas pareigas labai sąžiningai ir sumaniai atlieka. Greitomis aptarėm kas koplyčios šventinimo proga buvo gera ir naudinga lietuviškiems reikalams ir kas nenaudinga. Pasakyta, kad pasitaikę nesklaidumai, bei nuomonių skirtumai turimus ne skaldyti, bet visus lietuvius dar daugiau vienyti. Pasakymas ir žodžiai teisingi. Pranešė, kad koplyčios šventinimas ir kiti šventės įvykiai buvo pertransliuoti į Lietuvą, kurios žmonės su dideliu atidumu seka ir klausosi. Atsiprašė už visus trūkumus ir padėkojo visiems, ypač amerikiečiams, prisidėjusiems aukai bei moralinei paramai. Susėdus į busą lietuviškų nuosirdumu ir broliška meile atsisveikino linkėdamas laimingos kelionės, tuo pačiu prašydamas nepamiršti mažos Italijos lietuvių kolonijos.

Pajudėjome. Sudiev Roma ir joje liekantieji lietuviai! Mintis minti veja. Jei taip vyktumėm laisvon Lietuvoje, tikrai širdis šokinėtų iš džiaugsmo. Gi dabar vykstant antrojo tėvynės, kuri ir geriausia būdama, niekuomet neatstos tikrosios motinos vargingų rankų meilės.

Stanford Universiteto specialistas panorą pasigaminti pačią patogiausią, didžiausią ir pigiausią palapinę. Paveikslė matoma palapinė kainuoja \$15.00. Joje gali miegoti 10 žmonių. Ją lengvai galima susidėti į automobilį.

kiečiams, prisidėjusiems aukai bei moralinei paramai. Susėdus į busą lietuviškų nuosirdumu ir broliška meile atsisveikino linkėdamas laimingos kelionės, tuo pačiu prašydamas nepamiršti mažos Italijos lietuvių kolonijos.

Pajudėjome. Sudiev Roma ir joje liekantieji lietuviai! Mintis minti veja. Jei taip vyktumėm laisvon Lietuvoje, tikrai širdis šokinėtų iš džiaugsmo. Gi dabar vykstant antrojo tėvynės, kuri ir geriausia būdama, niekuomet neatstos tikrosios motinos vargingų rankų meilės.

KELIONĖ Į NAMUS

Skaisčiai graži saulutė jau artai laidos. Mūsų busas skuba pūikia autostrada į aerodromą, kur tikrasis jau rasime visus suvažiuosius. Mes visumet paskutiniai, nes visur randame mus stabdantių veiksnų: tai aki patraukia, tai širdžiai mielas žmogus — lietuvis.

Pravaziuojama apylinkė graži ir akiai patraukli. Laukai gražiai dirbami — vienur derlius jau piauamas, kitur dar žaliuoja ir nušienautos pievos galvijų bandos. Gi toliau horizonte matosi įvairūs pramonės pastatai bei namai. Atrodo, kad bus tolimi Romos priemiesčiai. Bendrakaičių pasikalbėjimai trumpi. Niekas nenori kalbas išleisti, nes jau rūpi kiek bauginantis paskutinis kelionės etapas — skridimas, kuris pavadinamas, kaip joje dažniau — kelias į namus.

Jau ir aerodrome. Išlipame paskutinį kartą iš buso, kuris ilgai mus vėžiojo, kurio darėsi lyg gaila, kad tenka atsiskirti su vadovu ir šoferiu, o tuo pačiu ir su busu. Pasirodo, kad kelionė trumpu laiku visus suartina, o mes pasidarėme jausmingesni ne tik saviems ir sufiktiems, bet vietovėms ir net daiktams. Žodžiu, susitikimas su kultūringu krašto žmonėmis, pamatymas didelių kultūrinių vertybių ir šių dienų Europos gyvenimo, mus dvasinai paugdė ir, bent tuo tarpu, pasidarėme visam kam jautresni ir geresni. Todėl nebuvome svykstūs ir visiems patarnautojams žinoma, dalinai ir ambicijos vedini, norėdami pasirodyti esą "turtiniais" amerikoniais. Kaip ten bebūtų, bet lietuviška oruma tikrai išlaikėme.

Aerodromo patalpose jau pilna keliaujančių. Laiko nebėdaug. Skubame išleisti paskutines itališkas liras, išgėdami paskutiniam pasiūpinimui ką nors gajinančio. Atvyko išlydėti ir atsisveikinti, su visais bendrai, Romos lietuvių atstovai, priešaky su prel. Mincevičium. Pasidžiaugta, kas padaryta, apgailestauti trūkumai, kurie dalinai ir ne nuo mūsų priklauso, bet pežiūrint nuomonių skirtumo, turime siekti bendro tikslo —

Laisvos ir Nepriklausomos Lietuvos. Tad pasikeista reikšmingai žodžiais ir palinkėta vieni kitiems viso geriausio. Jautresniems atsisveikinimas ir ašarų išspaudė, juk lietuvis brolis ir visi esame to paties likimo išblaškyti po platųjį pasaulį su viltimi grįžti į pažadėtąją žemę — Laisvą Lietuvą.

Patikrinus pasus ir gavus bilietus, susėdome į lėktuvą "Saturn", kuris pakilo 9 val. 35 min. ir, skridami į vakarus lenktyniavome su saulės nusileidimu, kurio šviesa, pakilus aukštai ilgą laiką matėsi. Labai idomu, pakilome tamsioje, o skridami pamatėme saulę lydi, kuris lydėjo mus apie porą valandų. Skridome didesne dalimi per žemyną — Korsiką, Genują, Bernas, Parizius, o nusileidome Airijoje, Shannon aerodrome, pasiimti kuro. Tai buvo pusė dviliktos nakties. Turėjome valandą laiko, todėl nuėjome į aerodromo patalpą, kur yra didžiulė krautuvė, pasiūdoma, nes čia esą viskas trešdaliu pigiau. Tikrai pigiau, ypatin gairmai, bet ką tu gali daug dar žaliuoja ir nušienautos pievos galvijų bandos. Gi toliau horizonte matosi įvairūs pramonės pastatai bei namai. Atrodo, kad bus tolimi Romos priemiesčiai. Bendrakaičių pasikalbėjimai trumpi. Niekas nenori kalbas išleisti, nes jau rūpi kiek bauginantis paskutinis kelionės etapas — skridimas, kuris pavadinamas, kaip joje dažniau — kelias į namus.

Jau ir aerodrome. Išlipame paskutinį kartą iš buso, kuris ilgai mus vėžiojo, kurio darėsi lyg gaila, kad tenka atsiskirti su vadovu ir šoferiu, o tuo pačiu ir su busu. Pasirodo, kad kelionė trumpu laiku visus suartina, o mes pasidarėme jausmingesni ne tik saviems ir sufiktiems, bet vietovėms ir net daiktams. Žodžiu, susitikimas su kultūringu krašto žmonėmis, pamatymas didelių kultūrinių vertybių ir šių dienų Europos gyvenimo, mus dvasinai paugdė ir, bent tuo tarpu, pasidarėme visam kam jautresni ir geresni. Todėl nebuvome svykstūs ir visiems patarnautojams žinoma, dalinai ir ambicijos vedini, norėdami pasirodyti esą "turtiniais" amerikoniais. Kaip ten bebūtų, bet lietuviška oruma tikrai išlaikėme.

Aerodromo patalpose jau pilna keliaujančių. Laiko nebėdaug. Skubame išleisti paskutines itališkas liras, išgėdami paskutiniam pasiūpinimui ką nors gajinančio. Atvyko išlydėti ir atsisveikinti, su visais bendrai, Romos lietuvių atstovai, priešaky su prel. Mincevičium. Pasidžiaugta, kas padaryta, apgailestauti trūkumai, kurie dalinai ir ne nuo mūsų priklauso, bet pežiūrint nuomonių skirtumo, turime siekti bendro tikslo —

Dainininkas Johnny Cash. 1942 metais jis buvo 12 metų berniukas. Šiandien jis Dyers, Ark., berniukas, dalinomis uždirba stambias sumas.

pas, laikrodžiai rodo 2:30 val. Gi mūsų laikrodžiai dar tebe- rodo 9:30 ryto. Gražus skirtumas ir laiko greitas pasikeitimas — išskridome vėl vakare, o vidurnaktį jau Chicagoje. Keistai linksma savijauta taip greit perskridus ir atsiradus namuose.

Patikrinus dokumentus, ejoje pro laukiančius muitininkus, kurie buvo korektiški, kaip ir pridera garbingos valstybės pareigūnams. Dabar belieka tik pasiekti savo buto duris ir galima bus pasakyti: visur gerai, bet namuose dar geriau.

Bendrai paėmus, kiek teko iš visų girdėti, kelione visi yra patenkinti. Ji buvo įdomi, įvairi ir naudinga. Neminint pasitaikiusių smulkių trūkumų, buvo gerai suplanuota ir sėkmingai įvykdyta.

Daug ką pasako aplankymas septynių valstybių: Portugalija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Monaco, Vatikanas ir Airija. Tas malonumas kainavo tik \$703 — žinoma, plius asmeniškos išlaidos, kurios gali mažai ir daug kainuoti. Tas priklauso nuo esamo noro ir turimos piniginių.

Pabaigai tenka pasidžiaugti,

ti, kad važiuojančių tarpe jokių didesnių nesusipratimų nebuvo, o taip pat ir su vadovybe. Apie smulkmenas netenka kalbėti, nes jų pasitaiko visur. Reikia manyti, kad būvę ben-drakeleiviai vieni kitiems yra dėkingi, taip pat ir vadovams, už malonią kelionės draugystę ir liks jai ne artimais draugais, tai bent gerais pažįstamais. Esu dėkingas skaitytojams ir savaip įvertinusiems šios kelionės ispūdžių aprašymus.

(Pabaiga)

The Iron Curtain Isn't soundproof.

She can't come to you for the truth, but you can reach her. Radio Free Europe does get the truth through.

Write to Radio Free Europe, Box 1966, N.Y. 10108, N.Y.

Published as a public service in cooperation with The Advertising Council.

REMKITE TUOS RIZNIERIUS, KURIF' GARSINASI "NAUJIENOSE"

Su dideliu susidomėjimu yra perkamas ir skaitomas POVILO LAURINAVICIAUS 404 puslapių romanas

BE DRUSKOS

Kieti viršeliai — \$4.00, minkšti — \$3.50. 404 puslapiai.

Knygoje randame gyvai ir vaizdžiai aprašytas Lietuvos kraštus, miestelius, kaimielių ir dvasiškųjų išgyvenimų ir kit.

Romaną galima įsigyti arba užsisakyti NAUJIENOSE.

Prašome siųsti čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608.

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

- SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir iškovojo daugelį kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraudimams.
- SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudimą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS niekojo pelno, o teikia patarnavimus savitarpinė pagalbos pagrindu.
- SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdraudimas tikrai ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.
- SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudimą - Endowment Insurance, kad jaunulius gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.
- SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuliams labai pigią TERM apdraudimą: už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.
- SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLABŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokesčiai \$2.00 metus.
- SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjas ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

POEZIJOS PAVASARIAI

Amžina tautos dvasia,
Laimink mūsų siekį —
Vėl gyvenki mumsyse,
Giesmėje skambėk!

Vincas Jonikas

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui iškleisti mažutį, deimantų spindintį žiedą, apkauso medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamaužia įveda į gamtos vaizdų ir garų stebuklus, ramatškiai besikeičiančiose gamtos scenovazėse — stebėtoja, juokauja ir verkia poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujieneose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitytė - Vaičiūnienė, ZVAIGŽDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 128 psl. Kaina \$1.-
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. \$2.00.
3. Bernardas Brazdionis, DIDŽIOJI KRYŽKELĖ. Eilėraščiai. 112 psl. Kaina \$1.00.
4. Kazys Bradūnas, SIDABRINĖS KAMANOS. Premijuotas poezijos rinkinys, 95 psl. \$2.00.
5. Butky Jozė, EILĖRAŠČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
6. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIEŠNIA VETROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
7. Kleopas Jurgelionis, GLŪDĖ - LIŪDĖ. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
8. Anatolijus Kairys, AUKSINĖ SEJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
9. Pranas Kozulis, DULKĖS EŽER. Eilės, 62 psl. \$0.75.
10. Pranas Naujokaitis, AUKSINIAI RAGELIAI. Lyrika, 64 psl. \$2.00.
11. Alė Rūta - Nakaitė, BE TAVES. Poezija, 133 psl. \$2.00.
12. Nadas Rastenis, TRIJŲ ROZIŲ SVENTĖ. Eiliuoti pasakojimai apie buvusias lietuviškas senovės laikais su autoriaus iliustracijomis. \$3.00.
13. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių šilelis" vertimas, 42 psl. \$2.00.
14. Balyz Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
15. Stasys Santhvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
16. Stasys Santhvaras, AUKOS TAURE, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
17. Petras Sagafas, SAULELEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiliuoti kūrinių liai, 92 psl. \$1.00.
18. Petras Sagafas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
19. Eugenijus Grudis, AGUONOS IR SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
20. Elena Tumienė, KARALIAI IR SVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
21. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
22. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
23. Urutė Zemaitienė, SUVALKIEČIŲ VESTUVĖS. Su trumpu jų aprašymu ir gausybe dainų. 80 psl. \$2.50.
24. Adomas Jasas, BUK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Nordėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsiųsti į Naujienu raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar piniginių orderį.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

An important reason for buying Bonds when you're young is for when you're old.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

PROF. A. VOLDEMARIO LEGENDA

(J. Bertašius straipsnis "Atsargiau su prof. A. Voldemaro garbinimu" paskaičius)

Visuomeniniame gyvenime jau darytas tokio žytaus moksli-
taip dedasi, kad apie žymiuosius ninko, kaip prof. A. Voldemar-
asmenis, prasikišusius ypatingais žygiais, darbais, nuopelnais mokslui ar menui, sklinda maro vardas man didesniu pasi-
visokios kalbos apie juos dar gyvenančius, o ypač mirusius. Vienos kalbos gali būti tikros, kitos — iškreiptos, pramanytos. Žodžiu sakant, žymus asmuo ir miręs gyvena ilgai ilgai pasakose ir legendose.

Trumpame nepriklausomos Lietuvos gyvenime nuo pat pradžių emė garsėti prof. A. Voldemaro asmuo. Ne todėl, kad jis stovėjo mūsų pirmosios vyriausybės priešakyje, tarant, buvo pirmuoju ministru pirmininku. Apie tai plačioji mūsų visuomenė beveik nieko nežinojo. Juk jis, kaip ir jo vyriausybė, praktikoje veikloje neturėjo progos išeiti į viešumą, pasirodyti tautai. Voldemaras garbėjo pirmiausia žymiu mokslininku, ypač daugelio kalbų mokėjimu. Pameniu, apie 1922 metų skaičiu tada, rodos, krikščionių demokratų leistame laikraštyje "Laisvė" pasipiktinantią žinutę, kad kažkas drįso kritikuoti universiteto paskelbtą statutą. Girdi, kas gali drįsti kritikuoti tą statutą, kai jis su-

Vėliau Voldemaras mokslininkas nubluko prieš Voldemarą politiką. Jis, stojęs nuo pat pradžių į Lietuvos atkūrimo triušą, nesiliovė politikavęs per visą likusį savo gyvenimą. Dėl politikos apleido pareigas universitete ir mokslui nieko nedavė. O pagal savo sugebėjimus būtų galėjęs duoti, jei būtų bent kiek atsidėjęs. Bet jis paliko politikuojančius profesorius ir universitetines pareigas atlikdamas atkūrimą. Politikuodamas pasigamino sau priešu, nuo kurio turėjo nukentėti. Dėl politikos tapo pirmuoju tremtiniu tos pačios Lietuvos, kuriai nuo pat pradžių buvo pasiaukojęs dirbti. Dar didesnė tragedija iškilo jį, kai jis nesupratus gėrimu iš tremties pasidavė okupantui, turėjo eiti iš vakariškos ir rytine tremtį ir joje gyvenimą baigti.

Toks nepaprastas prof. Voldemaro likimas, jo didelių gabumų ir savaimingo būdo asmenybė nesiliovė dominuoti mūsų

San Bernardas, eidamas į kalnus ieškoti paklydusių, visuomet po kaku turėdavo mažą statinėle su stipriu konjaku. Mažas bernardinukas, matyt, nekrepia jokio dėmesio į statinėle.

visuomenę. Jo vardas švystelėjo laiks nuo lako ir mūsų periodinės spaudos puslapiuose, kaip rodo J. Bertašius minėtas straipsnis "Naujienu" 164 nr. (1970. VII. 14). Kaip jau pati antraštė pasako, straipsnis yra polemiko pobūdžio. Rašėjas užsimojo pasipriešinti Voldemaro garbinimo, laikanties jį savo politiniu ideologu. Jis ekonomistas, praktiško proto ir veiklos žmogus, užsimojo prilaikyti Voldemaro garbinimo ne kokiais kombinuotais samprotavimais, bet paties nūgirstomis kalbomis apie Voldemaro asmenį. Tai daro jis gero mis intencijomis vedinas: pasidalinti su skaitytojais žiniomis, "kad visa tai pasilikyt medžiaga istorijai, kuri vėliau turės būti nuodugnai patikslinta".

Nėra pagrindo nepriimti rimtai šio p. Bertašiaus prisipažinimo ir svesti jam paniekiamą priekaištą, kaip daro "Laisvosios Lietuvos" bendradarbis BJM. Girdi, "jis (Bertašius), žiškams, tiek Krėvei Voldemar-pensininko laiku disponuodamas, emė kurti pasakėles ir legendas" "L. L." 16 nr. 1970. VII. 30). Smerkimas eina per toli. Juk Bertašius nieko nepasimėnė. Jis tik atpasakojo, ką pats yra girdėjęs. Jis galėjo tik smulkmenose kai ką pamiršti ar kitaip atpasakoti nei yra girdėjęs. Pvz., negali kilti jokių abejonių dėl Krėvės pasakojimų apie Voldemaro grįžimą jos bolševikams okupavus Lietuvą. Iš pasakojimo taip pat numanu, kad jis grįžo savo iniciatyva ir nekviečiamas to paties Krėvės, kaip kažkieno paleistas gandas ir "L. L." straipsnio autorius užsimintas skelbia.

Jau škirpos kadaise duotas liudijimas griauia tą gandą. Jo pasakojimu, Voldemaras pajudėjo iš Romos į Lietuvą dar prieš bolševikinę okupaciją ir jau būdamas Berlyne sužinojo iš škirpos apie ją ir prez. Smetonos pabėgimą.

Iš viso, p. Bertašiaus atskleistas Krėvės pasakojimas daro patikimo istorinio šaltinio įspūdį. Vien smulkmenose jis gali kelti kai kurių abejonių. (Pvz., kreipimasis į pasiuntinį Berlyne škirpą atkalbėti Voldemarą nuo grįžimo).

Kad tas pasikalbėjimas profesorių prie kavos puodukų buvo vedamas Voldemarui nedraugiškoje nuotaikoje, ir nekelti abejonių. Mat, vadovaujantieji pokalbio dalyviai su pačiu Krėve buvo humanitarinio fakulteto profesoriai, kurių kolega buvo buvęs ir Voldemaras. Jis, kaip žinoma, buvo egotistinė (ne egoistinė), kampuota asmenybė, nelinkusi derintis prie kitų kolegų santykiuose. Jis susivaidijo su fakultetu jau tuojau po universiteto įsikūrimo, kai buvo to fakulteto (tada vadinto socialinių mokslų) dekanu ir turėjo su mažu incidentu staiga iš pareigų pasitraukti. Būdamas fakultete beveik vienintelis profesorius su stažu (jau iš Petrapilio universiteto keliama profesoriumi) i Permę karo metu gavo ekstrordinarinio profesorius

pasakajai, kai trumpai nubrėžė priešvalstybinę veiklą visų 4 komunarų.

Mįšlingas yra jau ne pirmą kartą spaudoje skelbiamas tas Mickio liudijimas apie susidūrimą su Voldemaru Jaltoje. Jis rodo šoks dirbtinis, pasakiskas. P. Bertašius būtų turėjęs gerai iškvosti Mickį prieš indamas dėmesin jo pasakojimą.

Dar su didesniu rezervu priimtinas Bertašiaus gautas kažkio tarybinės Lietuvos komunisto parodymas. Parodymas XXIII padarė skandalą Fakultete ir Senate. Fakultetas įžangą išmetė ir pavedė komisijai paralytinti su skaitytojais žiniomis. Senatas iršia, kad taip arogantiškai kalbėti Bertašiui apie Voldemaro dalyvavimą Teherano ir Jaltos konferencijose Stalino ekspertų komisijos nariu. Stalinas savo aplinkoje turėjo, be abejo, daug patikimesnių ekspertų nei toks imtinys Voldemaras. Antra vertus, Voldemaro dalyvavimas bent Jaltos konferencijoje (1945 m. vas. m.) jau nebuvo galimas todėl, kad Lietuvoje turimomis žiniomis (o jų tikrumu nebūtų pagrindo abejoti) jis mirė 1944 m. Dėl tos pačios priežasties jis negalėjo "po karą" gyventi Kuibiševy, kaip tas Lietuvos komunistas. Bertašiui porino. Apskritai, visas komunisto pasakojimas — tai patyčios klausovo adresu ir Bertašius turėjo tik spiauti į akis tokiam pasakoriui, zaunijusiam

RADJO TRANSLIACIJOS SIBIRO LIETUVIAMS

Lietuviškos radijo transliacijos Sibiro lietuviams per Manilos "Verites" siųstuvą š. m. liepos mėnesį vyko skmingai ir jos tęsiamos. Programas

apie Voldemaro tarnybą Maskvai.

Kaip matome, Bertašius surinko pasakojimus bei pliauškalus apie Voldemarą. Gerai padarė pabėrdamas juos skaitytojams. Jis neguldo galvos dėl jų tikrumo ir teikia vien medžiagą istorijai, kad ją vėliau kas patikslintų. O ta medžiaga tik tuomet galės būti patikslinta, kai Sovietai, kurie turi visus duomenis apie Voldemarą nuo jo atvykimo į Lietuvą 1940. (o gal ir ankstyvesnė), kada nors atskleis. Tada tik galės paaiškėti, kodėl bolševikai su juo, palyginti, švelniai pasielgė. Gal tada geriau paaiškės ir jo grįžimo aplinkybės.

Kalbant apie Voldemaro grįžimą 1940 m., reikia turėti galvoje ir jo kitas grįžimas karo pradžioje 1939 m. Abejais atvejais grįžo tada, kai Lietuvos nepriklausomybei grėsė pavojai. Gal būti, ateities istorikas, turėdamas daugiau duomenų, galės įrodyti Voldemarą turėjus tikslą su savo patyčia diplomacija bandyti atitolinti nuo Lietuvos ant jos pakibusią grėsmę nepriklausomybei. Gal jo tie abu grįžimai gauts aureolę jo gyvenimo saulėleidį ir jo atminimas mūsų tautoje švies skaidria šviesa.

ruošia Romas Kezys, New York, Juozas Stempuzis, Clevelande ir Petras Viščinis, Brocktone, Mass.

Vlikas yra pakviestas visą eilę asmenų paruošti rašinius transliacijų programoms. Dalis pakviestųjų jau atsiliepė ir prisiuntė rašinius. Vlikas laukia tautos iš visų jo pakviestųjų asmenų. Šalia specialiai paruoštų rašinių, programos Sibiro lietuviams dar papildomos ir geresniais straipsniais parinktais iš įvairių laikraščių.

Programoms Manilos radijo siųstuve vykdyti ir jas be klaidų testuoti ypatingai reikalingos lėšos. Visi lietuviai kviečiami bendrauti su Sibiran ištreimtais mūsų broliais ir sesėmis.

Kiekviena pinigė ar darbo

auka priimama ir nuoširdžiai

vertinama. Esame visiškai

įsitikinę, kad dažnam transla-

cijų klausytojui, girdinčiam

lietuvių kalba pranešimus ar

lietuviškos muzikos garsus, tai

sukelia džiaugsmo asaras.

Visas aukas prašom siųsti ad-

resu:

Tautos Fondas,

64-14 56th Rd.

Maspeth, N. Y. 11378 (E)

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ

SROVŲ ŽMONES: DARBININKAI,

BIZNIERIAI, PROFESIONAI,

DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI,

JIE ŽINO, KAD "NAUJIENAS"

PADUODA TEISINGIAUSIAS

ŽINIAS IR GERIAUSIAS

RAŠTUS.

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl.	\$5.00
2. Juozas Liūdžius, RAŠTAI, 246 psl.	\$3.00
3. M. Zosčenka, SATYRINIS NOVELS, 199 psl.	\$2.00
4. Liudas Mikšys, IŠ ISTORIJS OKANŲ ATEINA LIETUVA, 399 psl.	\$12.00
5. Juozas Kapočinskas, SIAUBINGOS DIENOS, 376 psl.	\$4.00
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl.	\$1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl.	\$2.00 ir \$3.00
8. Marius Katiliškis, EVENTADIENIS: UŽ MIESTO, 356 psl.	\$5.00
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl.	\$2.00
10. Vl. Mingela, KUN. ANTANAS MILUKAS, Jo gyvenimas ir darbai.	\$6.00
11. Adomas P. Jassas, BŪK PALAIMINTASI	\$3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštai viršeliais \$2.00, kietais \$4.00	\$2.00
13. Juozas Švaistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl.	\$4.00
14. Henrikas Radauskas, EILĖRAŠČIAI, 239 psl.	\$5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLE ŽALČIU KARALIENE.	\$5.00
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION.	\$10.00
17. Petronėlė Orinaitė, KA LAUMES LEME, 236 psl.	\$3.00
18. Kipras Bielinis, TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA, 310 psl.	\$1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl. angliškai.	\$4.00
20. Pranas Alšėnas, MARTYNAS JANKUS, biografinė, 294 psl.	\$4.00
21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, lyrika, 152 psl.	\$2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl.	\$6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienu" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, šiuo adresu:

"NAUJIENOS"

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė,
Apie senus laikus,
Kai atvarai ir laumės
Skrajojo po laukus...

S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar krikštavimai. Naujienose galima gauti šių perlių ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. Antanas Baranauskas, ANYKŠČIŲ ŠILELIS. Didelio formato, spaudinta stambiomis raidėmis, dail. P. Lapės gausiai iliustruota. Puikus leidinys, kietais viršeliais, spalvotu apkalnu, kainuoja 5 dol.
2. Jonas Minelga, LABAS RYTAS VOVERE. Didelio formato, drobės viršeliais. V. Veselkos iliustruota, 88 psl., 2,50 dol.
3. Janina Narūnė, JAUNIEJI DAIGELIAI. Eilėraščiai vaikams. Gausiai iliustruota žvoniomis nuotraukomis, piešiniais ir ornamentais. 56 psl. Kainuoja 2,00 dol.
4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, LAUMĖ DAUMĖ. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingas laumes Tėvų Žemėje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.
5. Leonardas Žitkevičius, SAULUTĖ DEBESĖLIUOS. Eilėraščiai vaikams. Dail. J. Pilipausko iliustruota, 64 psl., kaina 1,50 dol.
6. Antanas Vaičiulaitis, GLUOSNIŲ DAINA. Padavimai, parašyti puikiu stiliumi. Tinka jauniems ir suaugusiems. 127 psl., kaina 2,50 dol.
7. Jurgis Jankus, PIRMAISIS RŪPESTIS. 14 novelių jaunimui ir suaugusiems. 213 psl., kaina 2 dol.

Nedrag kas žino, kad didysis Aukštaičių krašto ganytojas vysk. A. Baranauskas parašė Anykščių šilę, įrodė nutautėjusią visuomenę lietuvių kalbos jautumu poezijoje. Pamačiusi ir šandiena, kad tai jam pavyko. Apžiūrėkime, ar šių laikų mūsų jaunieji nepervertina TV ekrane nusifilmuotose svetimos kalbos, savosios nenaudai. Visi čia pamiršti poetai ir rašytojai savo kūriniais toli pralenkia pigių išsireikšimų kasdieninius artistus, sukurdami žodžių žaisles samoningus ir labai prasmingus vaizdus bei nuotaikas sielos gėmėse, liekančius visą amžių.

NAUJIENOS

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antras, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos plėtuose kiemas automobiliams pastatyti

Vienas Salem, Ohio, apylinkės ūkininkas, norėdamas pavaizduoti iškilusias pašto patarnavimų kainas, iškėlė savo pašto dėžutę. Laiškanėsys nepajėgė išeiti iš dėžutės ir atėjusi į lauką ir patarinti farmeriams, kaip reikia piauoti šieną.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608, Telephone MA 1-4100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:		
In Chicago \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per 3 months. In other USA localities \$18.00 per year, \$10.00 per six months, \$5.00 per three months; Canada \$20.00 per year; other countries \$21.00 per year.		
10 cents per copy, 10 c. on Saturday		
Dienraščio kainos:		
Chicagoje ir priemiestiuose		
metams	\$20.00	
pusei metų	\$11.00	
tris mėnesiams	\$6.00	
vienam mėnesiui	\$2.00	
Kitoje JAV vietoje:		
metams	\$18.00	
pusei metų	\$10.00	
Užsienio:		
metams	\$21.00	
pusei metų	\$11.00	
vienam mėnesiui	\$2.50	
Užsienio:		
metams	\$21.00	
pusei metų	\$11.00	
vienam mėnesiui	\$2.50	
Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.		

Vadai baigia gramzdinti Bendruomenę

Jau minėjome, kad mažos mūsų politinės grupės agresingi nariai įkopė į Lietuvį Bndruomenės vadovybę ir ten iki šio meto laikosi. Fantastiškais planais ir užsimojimais jie sugebėjo išskirti Bendruomenę iš didžiosios lietuvių tremtinių masės, o dabar jau pradeda pačią organizaciją gramzdinti.

Kaip žinome, šių metų pradžioje Amerikon atvažiuos "tarybinės" Lietuvos "šokių direktorius" Juozas Lingys, PLB vadų panosėje gyvenęs pas Grandinėlės Sagį, svarstė ir ieškojo būdų, kaip Grandinėlę nuvilioti į Vilnių, kad Lingys galėtų rožėmis vainikuotiems kompartijos vadams parodyti ne vien hopaką šokančius ukrainiečius, bet ir polkas šokančias Grandinėlės gražuoles. Lingiui ši kartą nepavyko. Išvažiuo jį tušiomis. Tuo tarpu Grandinėlė, vietoj Lenino gimimo švenčių nuvyko į Venezuelą, be dažnų polkų, pašoko Kumbiją, Kolumbijos tautinį šoki, ir atliko didelę "diplomatinę misiją".

Apie Grandinėlę buvo daug įvairiausių kalbų ir rašinių, bet ji atsisagaus. Kalboms nutilis ir visiems apsigalvojus, Grandinėlė dar gali grįžti į tautinių šokių ansamblių eiles ir dirbti kultūrinį lietuvišką darbą. Paga-liau ir pats Sagys, vietoj mokes šokėjus, jau yra numatytas ir plastinio meno ir grafikos ansamblių mokytojus... Amerikoje, kur spauda laisva ir kur lietuvių dar yra daug, galima atitaisyti ir didžiausias klaidas. Daug sunkiau reikalai eina Vokietijos Lietuvii Bendruomenėje.

Valerijono Šimkaus ir gausios kolegijos leidžiama ir p. Onos Šimkuvienės gana apdairiai redaguojama "L. Lietuva" savaitės numerį įdėjo įdomų pasikalbėjimą su gražiu balsu turinčia jauna dainininkė Birute Kemežaitė. Frontininkų manipuliuojama Vokietijos Lietuvii Bendruomenės vadovybė buvo susitarusi su Kemežaitė, kad ji padainuotų studijų savaitės gale ruošiamame koncerte. Dainininkė kvietė ir dėl visų sąlygų susitarė studijų savaitės meninių parengimų vadovė A. Grininė, išgarsinto frontininkų vado Griniaus žmona. Koncertas turėjo įvykti šių metų liepos 25 dieną Stuttgarto katalikų akademijos salėje. Paimta salė, nusamdytas akompaniatorius, parinkta programa ir tuojau pradėtos repetitijos.

Įpusėjus paruošiamiesiems darbams, ta pati Grininė ir vėl kreipėsi į Kemežaitę. Klausė, ar nebūtų galima pa-keisti akompaniatorių. Stuttgartan iš okupuotos Lietu-vos galėtų atvykti Aldona Dvarionaitė, sėkmingai bai-gusi muzikos mokyklą Maskvoje, ir galėtų akompanuoti. Atvažiuosioji galėtų frontininkams visą koncertą su-ruošti, bet būtų gerai, jeigu ji galėtų Kemežaitėi bent akompanuoti. Kemežaitė nesutiko, nes jai būtų nepatogu atsakyti jau keliose repetitijose dirbusiam geram akom-paniatoriui. Grininė Kemežaitės argumentus suprato ir su jos pageidavimu sutiko.

Bet tuo reikalas nepasibaigė. Vokietijos Lietuvii Bendruomenės vadovybė nutarė dainininkę Kemežaitę "paspausti". Ji pasikvietė jauną dainininkę ir pilnaites posėdį ir pareikalavo, kad ji sutiktų leisti Dvarionaitę akompanuoti jos pasirinktas koncerto dainas. Be meni-nių parengimų vadovės A. Grininės, posėdyje dalyvavo Stuttgarto Lietuvii Bendruomenės valdybos pirmininkė Z. Glemžienė, Vasario 16-tos gimnazijos direktorius V. Natkevičius, muzikas W. Banaitis, E. Lucienė ir dar vie-nas įtakingas ponas. Šiame pasitarime Banaitis pareika-lavo, kad atvykstančiai Dvarionaitėi ne tik būtų leista akompanuoti, bet ir koncerte groti. Visi vertė Kemežaitę sutikti koncertuoti kartu su naujai muzikos mokyklą baigusia Dvarionaitė.

Kemežaitė Dvarionaitės nepažįsta ir asmeniškai prieš ją nieko neturi, bet jai nepatiko Vokietijos Bendruomenės vadovų noras trim dienom prieš koncertą laaužyti anksčiau padarytą susitarimą ir priversti ją dainuoti vi-sai kitomis sąlygomis. Kemežaitė išdėstė savo nuomonę ir pasakė, kad ji sutarto plano keisti nesutinka. O kai Banaitis net kumštini trenkė į stalą, tai Kemežaitė atsis-tojo, pasakė, kad ji nekonzertuosianti ir išėjo. Grininė su Natkevičiumi dar bandė iš posėdžio išėjusią Keme-žaitę įtikinti, kad ji nusileistų ir "taisyti situaciją", bet Kemežaitė pasakė, kad ne ji šią situaciją sudarė ir nėra pasiryžusi jos lopyti.

Vokietijos L. Bendruomenės valdybą turintieji fron-tininkai, neatsiklausę Bendruomenės narių, yra pasi-šovę bendradarbiauti su komunistine Lietuva ir tan dum-blan nugramzdinti ir visą Bendruomenę. Jie keliais at-vejais yra kalbinę Kemežaitę tapti kolaborante, bet ji nesutikusi tapti bendradarbe, jai nepatiko būdas tą ben-dradarbiavimą jai priminti ir dar ko gero jai pakenkti.

Dainininkė Birutė Kemežaitė viena turėjo daugiau politinės išminties, takto ir pasiryžimo, negu visa VLB vadovybė kartu sudėjus. Banaičio ir Grininės pastangos prikergti Dvarionaitę buvo tokios didelės, kad jie nieko nežūrėjo. Negalėdami palaužti jaunos menininkės va-lios, jie koncertą išardė, mergaitę nuostolių padarė, o dar didesnius nuostolius padarė Stuttgarto apylinkės lie-tuviams. Kur frontininkai veda Vokietijos Bendruomenę?

Mes žinome, kad į aukščiausią viršūnę įkopusiems vadams nepatinka Naujienu stilius. Jis nešlifuotas. Mes žinome, ką Kemežaitė padarė, bet mes klausime: ką PLB vadovybė darė ir daro Vokietijos Lietuvii Ben-druomenės vadovybei suvaldyti, kad ji nevertų laisvo pa-saulio lietuvių bendradarbiauti su okupantais? Kokių žingsnių ėmėsi veikiantieji vicepirmininkai, kad panašūs dalykai nepasikartotų?

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI GARSINKITĖS NAUJIENOSE

VLADAS CIVINSKAS

BRANGIEJI AKMENYS

68.

Jaditas savo chemine sudėtimi yra so-dium — aliuminio silikatas, nefritas — kalcio — magnio — geležies silikatas. Ja-ditas sunkesnis ir kietesnis už nefritą, bet tik labai nežymiai. Jadito lyginamasis svoris 3.3 — 3.5, nefrito — 2.9 — 3.2, jadi-to kietumas Mohs skalėje 6 — 5 — 7, nefri-to 6.5. Abu akmenys yra minkštesni už gra-natus ir kvarcus, lengvai jais pažeidžiami. Bet tvirtumu jie neturi palyginimo tarp brangiųjų akmenų. Atskiri ir jado, ir ne-frito kristalai yra didelės retenybės. Jie daugiausia kristalizuojasi masėje, ir atskiri mikroskopiniai kristalai taip susipynę vie-nas su kitu, jog juos išskirti reikia didelės jėgos. Nefritas kiek tvirtesnis už jaditą. Didesnieji apvalūs jado ir nefrito gaba-lai beveik neįveikiami kiju.

Jadas nėra vien tik žalias akmuo. Visai grynas jadas yra baltas, bet tokių labai reta. Spalvos atsiranda nuo priemaišų pa-klūvancijų ir akmenį. Jadų yra mėlynų, geltonų, juodų, violetinių ružavų, ryškiai raudonų ir visų kitų spalvų ir jų atspalvių. Tik žalia spalva jadui tipiskiausia, ir tokio jado randama daugiau.

Jaditas retesnis ir brangesnis už nefri-tą, tik, kaip jau minėjome, nėra lengva at-pažinti, kuris iš jų yra vienas ar kitas. Ypač sunku be cheminės analizės nustatyti senų akmenų tapatybę, o taip pat ir naujų kapų jada, randami įkapėse ir oksidavęsi rudu atspalviu, iš išvaizdos ir fizinių sa-vybių iš viso neišskiriami. Emeraldinio žalumo jadas, paprastai vadinamas impe-rialiniu jadu, yra pats rečiausias ir bran-

giausias iš visų jado akmenų. Prie retų ir labai vertinamų jado priklauso ir žals-veji o taip pat pablyškę gelsvai rusvieji akmenys. Tamsiai žali ir juodi akmenys yra menkaverčiai.

Jaditų Kinijoje visai nėra. Kaip seno-vėje, taip ir dabar, jie įvežami iš kaimy-ninių kraštų. Maža ir nefritų. Didžiausi jado depozitai yra Aukštutinėje Burmoje apie 120 mylių nuo Myitkyna miesto, Uhu-rų upės aukštupyje. Jaditas iš čia gaunamas jau daug šimtų metų, bet jo ištekliai dar dideli.

Abu Uhu-rų upės pakraščiai ir vaga apie 20 mylių ruožė prie Sankos miesto pilni įvairaus dydžio jado gabalų, kurių ma-žiausi riešuto dydžio ir dar mažesni, o di-džiausieji sveria šimtus svarų. Upės krantuose darbas lengvesnis, upėje, kuri čia vietomis iki 20 pėdų gilumo, akmenis ren-ka narai. Mažesnieji akmenys surenkami į pintines, bet didesniems iškelti reikia dau-gelio vyrų jėgos.

Iš kur šiais akmenimis užsigrūdusi upė, ilgai buvo neaišku. Tik praėjusio šimtme-cio pabaigoje labai atsitiktinai aptikti pir-miniai jado depozitai kalnuose netoli Uru upės, kurių didumas ir turtingumas dar neapskaičiuoti. Tarp puikių kokybės imperialinio ir baltojo jado yra nemaža ir raudonojo jado gabalų, ypač vertinamų Kinijoje.

Uolos ir dabar lauzomos primityviau-siomis priemonėmis, kaip ir prieš tūkstan-čius metų. Negalėdami jų įveikti kūjais ir kirkomis, darbininkai renka kalnuose me-dį, mulais gabena į kasyklų rajoną, krau-na lauzus, kaitina uolas ugnimi, paskui staiga vėsina vandeniu ir tik tai suaižėju-

sias pribagia geležimi. Kol Kinija buvo patikimas ir aktyvus jado importieris, saus-ro sezonė šiose kasyklose dirbdavo iki 500 žmonių, daugiausia vietinių kalmiečių. Mažesnieji jado gabalai būdavo tuojau kraunami ir maišus ir mulais per kalnus siunčiami į Kiniją, o didesnieji upių ke-liais plukdomi į Mandalay ir Rangumą, kurių pirmasis yra pats didžiausias Burmo-jė jado šlifavimo centras, o antrasis — ja-do eksporto į Kiniją ir Europą paskirsty-mo punktas.

Uolynų jadas nepalyginamai geresnis kokybės už upinį. Uolose jo ir daugiau. Apie 90% viso Burmos eksportuojamo ja-dito yra iš uolų, ir tik apie 10% iš upės. Jdito kainos labai nepastovios ir priklauso nuo politinių, ekonominių ir visokių kitų sąlygų Kinijoje. Vienu metu Idar - Ober-steino pirkliai už didžiulį trijų kubinių pėdų didumo masę su-sumokėjo 8,000 svarų sterlingų senuoju kursu, dabar lygių apie 400,000 dolerių, o tai, prisimenant di-delius akmenų nuostolius, ji beskaldami ir beslifuojant, jau ne tokia maža suma.

Senieji kiniečiai jado raskavo ir ryti-niame Turkestano, ir Pamire. Kol šios sri-tys rikiuotose Kinijai, čia lauzyklose dirb-davo imtai žmoniai. Pasinaudodami suir-tute Kinijoje, rusai šias sritis praėjusio šimtmečio viduryje prisiūnė prie Sibiro. Bent iki pirmojo pasaulinio karo nebuvo žinių, kad jado lauzyklose darbai būtų at-naujinti.

Lotynų Amerikoje tarp priešistorinių jado radinių dalis yra iš nefrito, bet taip pat žymi dalis ir iš jado. Kur indėnai gaudavo jaditą, nei žinių, nei patikimų spėjimų nėra. Manoma, kad Jukataro,

Saugokime tautos atstovybę (10)

Laikykimės teisingos pažiūros į VLIKą

P. STRAVINSKAS

Ir kas gi yra Vlikas?

Tai senas ir vis naujas klaui-simas. Nuolat ir nuolat jį ke-liame, rodos, jau išsiaiškino-me, bet po kurio laiko ir vėl prie jo grįžtame, vėl aiškina-mės iš naujo, nuo pat pradžių.

Ir dabar, va, rodos, visi jau buvome sutarę, kad Vlikas yra tautos atstovybė (tą gi įsak-miai pabrėžė ir visos "apsijun-gusio Vliko" grupės savo 1964. VI.20 atsisaukime "Visiems lietuviams"), bet, štai, Vliko teisininkai kolegijos V. Vaitie-kūnas, Br. Nemickas ir Br. Bieliukas savo pareikime Vli-ko tarybai (Vliko statuto pa-keitimo motyvuose) jau aiški-na visai ką kita.

Todėl ir man, jau spaudoje aiškinusiam, kas yra Vlikas, tenka vėl prie to klausimo grįž-ti.

Vlikas, kaip jau esu aiškinęs ir 1962.IV.12 Naujienose (str. "Vlikas ir jo teisiniai bruo-žai"), yra mūsų tautos atsto-vybė.

Visų pirma, bandysiu čia kiek paryškinti tautos sąvoką (tiesą sakant, sąvokas, nes jos yra dvi skirtingos), o po to grįšiu prie Vliko teisinių pa-grindų paaiškinimo.

II. Kas yra tauta?

Žodžiu "tauta" nusakomos dvi skirtingos sąvokos, būtent: 1) etninė arba nacionalinė tau-ta (natio) ir 2) valstybinė tau-ta (Staatsvolk, body poli-tic).

1) Etninė (nacionalinė) tauta

Etninė (nacionalinė) tauta yra natūrali žmonių bendruomenė, dažniausia, išsivysčiusi iš ka-dą pristorėje gyvenusių ko-kios vienos pradinės šeimos (Urffamilie). Iš tos šeimos kilu-sieji sudarė giminę (Sippe), o iš tų giminių (turinčių bendrą kalbą, bendrus papročius, ben-drą gyvenimo būdą ir pan.) susidarė kiltis (Stamm), iš kurios (pakilus jos kultūrai) iš-sivystė etninė - nacionalinė tau-ta (natio). Kol ji reiškėsi dar tik savo kultūra, nepretenduo-dama turėt savo valstybės (kol nebuvo dar pagavusi savo val-sybės idėjos, sąlykim, nebuvo sava dvasia dar savo valstybei turėti pribrendusi), tai ji buvo tik kultūrinė tauta (Kultur-volk).

2) Amžių bėgyje betgi vienos tautos nugali, pavergia kitas tautas ir su jomis susimaišo, ir taip senosios tautos išnyksta, o jų vietoje, susidaro naujos tau-tos tuo, va, tautų susiliejimo būdu. Arba ir šiaip kitais bū-dais kartais įsileija į tą ar kitą tautą "svetimo kraujo", ir tada ana tauta pasidaro jau negryna-kraujė. Šiandien jau nėra pa-saulyje grynakraujų tautų. Net žydų tauta turi daugelio kitų tautų (graikų romėnų ir kitų) kraujo. Bet tos ar kitos tautos žmonių įsitikinimas, kad jie yra "kraujo broliai", yra svarbus vidinis ryšys, siejantis juos į tau-tinį bendruomenę, i etninę - na-cionalinę tautą (net ir tada, kai tas įsitikinimas yra klaidin-gas).

3) Taip yra išsivysčiusi ir mū-sų etninė - nacionalinė tauta. Ją mes vadiname tiesiog "lietu-vių tauta". Apie jos išsivysty-mą plačiau esu jau rašęs spau-doje, todėl čia to parašyto ne-kartosiu.

2) Valstybinė tauta

Valstybinė tauta (Staatsvolk, body politic) yra valstybinė ben-druomenė, susidariusi iš vienos ar daugio etninių - nacionalinių tautų žmonių, gyvenančių tam tikrame žemės plote (draugė-je), kai atsiranda tiems žmo-nėms interesų turėti savo valsty-bę, kai jie tam būna dvasiškai subrendę, kai pagaua savos valstybės įsisteigimo idėją, kai juose atsiranda šviesi valstybinė sąmonė ir noras, pasiryžimas tu-rėti savo laisvą, nepriklausomą valstybę.

Lietuvos valstybinė tauta išsi-vystė iš mūsų kultūrinės tautos, kai po I-jo Pasaulinio Karo lie-tuviai (prisidėjus prie jų dar ir kiek kitų tautybių žmonėms, Lietuvos gyventojams) nuspre-dė įsisteigti savo moderninę de-mokratinę valstybę, kuri ir bu-vo įsteigta tos valstybinės tau-tos vardu Lietuvos Tarybos 1918. II. 16 nutarimu, vad. Ne-priklausomybės Akto. Lietuvos valstybinė tauta teisinėje kalbo-jė vadinama tiesiog "Lietuvos tauta". Pvz., 1922 m. Lietuvos valstybės konstitucijos įvade pa-sakytą:

"... Lietuvos Tauta (m. pa-braukta — P. S.) ... per savo įgaliojatus atstovus, susirinku-si į Steigiamąjį Seimą... pri-

ėmė šią Lietuvos Valstybės Konstituciją".

"Lietuvos Tauta" čia, va, su-prantama Lietuvos valstybinė tauta, kurią sudaro visi Lietu-vos žmonės, kaip valstybinė ben-druomenė.

III. Kokiai tautai VLIKas atstovauja?

VLIKas atstovauja Lietuvos valstybinei tautai (ne lietuvių, o Lietuvos tautai), kaip mūsų valstybinei bendruomenei, ku-rią sudaro visi Lietuvos žmo-nės.

Tas aiškėja iš VLIKo 1944. II. 16 deklaracijos, kur pasakytą, kad VLIKą sudarė mūsų politi-nės grupės, "kaip tautos politi-nės minties reikėjos ir vykdy-tojos" (plačiau apie VLIKą, kaip tautos atstovybės, teisinius pagrindus žiūr. 1962. IV. 12 Naujienose, aukščiau minėtame straipsnyje).

IV. Kuo pasiremiant, sudarytas VLIKas, kaip Lietuvos tautos atstovybė?

Jis, kaip Lietuvos tautos atstovybė, sudarytas sutinkamai su Lietuvos teisine santvarka ir su tarptautine teise, kuri numato pavergtosios ir savo laisvės siekiančios tautos atstovavimą tarptautiniuose santykiuose, vyk-domą tam tikrų politinių orga-nų, vad. nacionalinių komitetų, Tokių tautos atstovybių (nacio-nalinių komitetų) laisvės nete-kusios ir jos siekiančios tautos (pvz., Lenkija, Čekoslovakija, Prancūzija ir kitos) turėjo anksčiau, turi jų kai kurios tautos dabar ir turės ateityje, kol tik bus pavergtųjų ir savo laisvės siekiančių tautų.

Lietuvos Taryba, atstaciusi Lietuvos valstybę savo 1918. II. 16 nutarimu, lygiai kaip ir VLIKas, siekia Lietuvos laisvės ir kovojas dėl jos atgavimo, yra tokie, va, tarptautinės teisės nu-matyti nacionaliniai komitetai, tautos atstovybės.

V. Kuo reikėsi VLIKas iki šiol?

VLIKas iki šiol ir reikėsi Lietuvos tautos atstovybė, tuo tarptautinės teisės numatyti nacionalinių komitetų. Tuo teisės titulu jis gi yra padaręs daugelį galios pareiški-mų tarptautinėms institucijoms ar atskiroms valstybėms. Gai-lia, kad pat VLIKas tų savo va-lios pareiškimų nėra išleidęs ats-kiru spaudos leidiniu. Kas bet-gi norėtų su tais VLIKo, kaip Lietuvos tautos atstovybės, va-lios pareiškimais (bent su pa-
(Nukelta į 5 psl.)

Pirėnėjus, bet kur, gal būt, parodyt tik ateities tyrinėjimais.

Naujoji Zelandija nefrito turi ir savo, ir įsisekdavo iš kaimyninių Ramiojo van-deno salų: Naujosios Kaledonijos, Nau-jujų Hebridų, Naujosios Gvinėjos, Ma-kyzų ir kt. Vėlesniaisiais laikais nemažai nefritų atkita ir Tasmanijoje, bet Naujo-sios Zelandijos maoriams jis greičiausiai nebuvo žinomas. JAV priklauso prie pačių turtingiausių nefritų kraštų. Didžiausi iš-teklių yra Alaskoje, toliau seka Lander lauzyklos Wyominge, Monterey County Californijoje ir keliose mažesnis reikšmės vietos Rocky Mountain srityje.

(Pabaiga)

BRANGENYBIŲ PREKYBA

T E R R A

Savininkai V. ir U. CIVINSKAI

Brangieji akmenys — Aukso ir kt. papuošalai — Sveicarus laikrodžiai. Taip pat — kristalas, sidab-ras, porcelanas ir visos kitos dovaninės prekės.

TERRA, 3237 W. 63rd St., Chicago, Ill.
Telef. 434-4660

Skaitykite ir platinkite

Dienraštį

"NAUJIENAS"

Jos visad rašo

TFISYBE

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES
IR GERKLES LIGOS
PRITAISO AKINIUS
2853 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.
Ligonius priima tik susitarus.

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. S. BIEZIS
Telef. PROspect 8-1717
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val. kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Treč. ir sekm. ofisai uždaryti.
Rez. 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEMlock 4-5849
Rezid. 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirtad., nuo 1-4 ir 7-9,
antr., penktadienį nuo 1-5, treč.
ir sekm. tikrai susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2434 W. 71st STREET
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą. Pirm., ketv.
1-4, 7-9, antr., penkt. 10-4, ir
sekm. 10-2 val.

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popietį ir 6-8 val.
Treč. ir sekm. uždaryta
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278
Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
Pirma tik susitarus
Valandos: pirmad., ketvirtad., 5-8,
antr., 2-4
Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801.

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmad. ir penktad. nuo
2 iki 8 v. p. p., antr., ir ketvirtad.
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o sekm.
dieną nuo 9 iki 12 val.
Treč. dienomis uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTU, PUSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
OFISAS 2454 WEST 71st ST.
Val.: antr., nuo 2-5 po pietų,
ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisai 2750 West 71st St.
Tel. 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sekmadieniais ir treč. dienomis
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antr., treč. ir
penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Sekmadi-
eniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirma ligonius pagal susitarimą. Del
valandos skambinti telefonu HE 4-2123
Jei neatsiliepiu, tai telefonai GI 8-6195

SKAITYK "NAUJIENAS" —
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Apie lietuviško vaiko auklėjimą

Susirūpinusio tėvo laiškas Dr. J. Adomavičiui

Didžiai Gerbiamas Ponas Dak-
tare! Klausiau Tamstos paskai-
tą apie vaikų auklėjimą nuo
kūdikystės amžiaus ir apie tai,
kaip seneliams reikalinga prie-
globtis. Tai geraširdžio auk-
satornio žodžiai. Deja, mažai
jie patenka į ausis tų močiucių,
kurios yra jų kūrėjos. Daugu-
mas dabartinių kūdikių auginti-
tojų yra Unros lagerių auginti-
nės. Jos čia ne viena yra išėju-
sios aukštuosius mokslus ir sa-
ve skaito labai "razumnomis".
Jos visai neturi supratimo apie
bendruomenišką gyvenimą ir
apie savo pagimdytų kūdikių
auklėjimą. Mūsų brangioje tė-

vynėje kaimynas kaimyną se-
kė. Visi geresni kaimynai sten-
gėsi sekti, kad nepasirodžius
apsileidėliui, atsilikėliui. Spau-
da ir mokyklos vaikučiams einan-
tiems į gyvenimą nuolat kalė
tiesos kelius. Čia gi niekas tuo
nesirūpina.

Kaip viena protinga motinėle
yra man išsitarsu — ji esanti
lagerio auklėtinė. Lietuviškų
širdžių motinėlės toms lagerio
auklėtinėms mažai būturėjo įta-
kos: jas maitino ir dengė UNRA.
Ypač vyresniems vaikams tėvai
lietuviškai mažai ką galėjo pasak-
tyti, nes vaikai jautėsi neprislu-
mingi tėvams. Tai taip ir buvo
nualintos tos lietuviškos bran-
genybės. Šio gi pasaulio suva-
žiavusių žmonių dar nėra susi-
formavęs.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PROspect 6-5084

MOVING
Apdrausite perkraustymą
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 W. 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-8063

GRADINSKAS
SUMAŽINTOS
KAINOS
1970 M. MODELIAI
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

SOPHIE BARCUS
RADIOJOS SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirm-
adienio iki penktadienio 10-11
val. ryto. — Seštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Vakarų: Pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

DAR VIENA
EKSKURSIJA
I LIETUVĄ
Šių metų rugpjūčio 31 d.
Kelionė tėsiai 21 dieną. Vie-
tų skaičius ribotas. Registruokite
tuojau. Išrūpiname leidimą ilgsei-
laiką pabūti Lietuvoje. Paruosime
dokumentus atskiesti gimines
į Ameriką.
Kreipkitės į
WALTER RASK - RASCIAUSKĄ
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

Always hold matches till cold.

gus. Nors man gal nebeteiks su-
laukti tos dienos, kuomet iš-
augs seneliamis Alvedo pastatyti
namai, bet Tamsta, Mielas Dak-
tare, gausi mano tūkstantinę,
kad kitiems ašaras nusiūstus-
tum. Jus gerbiu. (Parašas).

**Daktaro Adomavičiaus
atsakymas**

Gerasis artimo Mylėtojų,
tūkstantinės kito naudai atsisai-
kas Lietuvi! Dirbti gali dar
daugiau artimui kiekvienas, ku-
ris gauna šitokių bei panašius
paskatinimus. Tai iš širdies ei-
na žodžiai, sutvirtinti medžiaga.
Taip visi dvasia sveiki ir kūnu
pajėgūs žmonės elgiasi. Ačiū
Tamstai už taip gražų Tamstos
sveikos asmenybės ir proto, o
taip pat ir neblogiausios kūno
sveikatos derinį. Esi šviesus pa-
vyzdys kaip reikia darbais arti-
mą mylėti ir save gerbti.

Nesijaudinkit dėl gimdytojų —
inkubatorių veiklos. Tokios
mums neklauzadas auginančios
motinos yra nelaimingiausi ty-
riniai ant žemės: jos yra jaus-
niai paurusios. Gyvybės vado-
vaujasi instinktu — sutvarko
savo vaikus. Žmogus, neturė-
damas jausmų susibalsavim-
o — dar blogiau kaip neturįs
proto, nors labai protingas bū-
tu — nepajėgia iš savo vaiko
žmogaus užauginti. Už tai dirb-
kime visi vienas kitam rankas
padėvę dar spartesniai visų
mūsų susveikimui tiek jaus-
mais, (asmenybė, emocijomis),
tiek protu, o taip pat ir kūnu.
Darbas, o ne vien dejavimas pa-
gydys daugelį tokių motinų,
taip pat reikiama veikla suma-
žins naujų tokių taip gausų at-
siradimą mūsų tarpe. Ne siste-
ma auklėja žmogų, bet asmeny-
bė sveika motina, nors ji ir be-
rašė būtų. Tą tiesą matome
dabar savame gyvenime, kai dvi
vienos sistemos auklėjimo įstaig-
os Marquette Parke už kasų
viena kitai tampo.

ŠIAURĖS ITALIJOS LIETUVIŲ SUSIRINKIMAS

Italų katalikų biuletenis,
leidžiamas šiaurės Italijoje,
Trecate mieste, š. m. liepos 11
laidoje pirmame puslapyje pa-
skelbė straipsnį "Šiaurės Itali-
jos lietuvių susirinko Trecate
mieste". Nurodyta, kad šiau-
rės Italijos lietuvių paminėjo
popiežiaus 50 metų kunigystės
įšventinimo sukaktį, 29-ją lie-
tuvų kankinių — išvežimų su-
kaktį ir ta proga dar paminėti
ir kun. Tasiaus Eremio 30-jį
kunigystės sukaktį. Pateikti
1941 m. Lietuvoje įvykusių iš-
vežimų į Sovietų Sąjungos gi-
lumą, duomenys. Iškilmes
šiaurės Italijoje telegramomis
pasveikino Europos lietuvių
vyskupas A. Deksnys, kardi-
nolas A. Samore ir kt. Straips-
nis baigiamas į italų kalbą iš-
verstu Lietuvos tautos himno
antruoju posmu. (E)

BAŽNYČIOS PADĖTIS TILŽEJE

Vak. Vokietijoje leidžiamas
mėnesinis laikraštis "Stimme
der Freiheit" 6 nr. pateikė ži-
nių apie Bažnyčios padėtį Til-
žėje. Jas suteikė Tilžės gyven-
toja, atvykusi į Fed. Vokietiją.
Ji teigė: "Šiuo metu šiaurės ry-
tų Prūsijoje nėra bažnyčių, pa-
čioje Tilžėje dabar nei akmens
nebeliko iš buvusios vokiečių
bažnyčios. Buvusi lietuvių
bažnyčia virto vaikų darželiu".

Tilžės gyventojai toliau pasa-
kojo: "Vokiečiai melstis vyks-
ta į kaimyninę Lietuvą ir juos
palydi rusai. Kai kurios mal-
dos, vietos gyventojams sutir-
kus, skaitomos vokiečių kalba.
Pasienyje vėl veikia teatras,
tačiau vaidinamos tik rusiškos
pjesės. Daugelyje kino teatrų
terodomini karinio turinio fil-
mai". (E)

ONA KUNDROTIENĖ
Pagal tėvus šukytė
Mirė 1970 m. rugpjūčio 14 d., 10:15 val. vakare. Gimusi Lietu-
voje, Panevėžio apskr., Seduvos parap., Rugienų kaime.
Amerikoje išgyveno 60 metų.
Paliko nuliūdę: dukte Ann Berry, žentas Thomas, sūnus Charles,
marti Dorothy, 5 anūkai, 10 proanūkų, kiti gimines, draugai ir pa-
žįstami.
Priklausė Lietuvos ūkininkų Draugijai.
Kūnas pašarvotas Antano M. Phillips koplyčioje, 3307 So. Litu-
anica Avenue.
Antradienį, rugpjūčio 18 dieną 10 val. ryto bus lydimas iš kopy-
čios į Lietuvių Tautines kapines.
Visi a. a. Onos Kundrotienės gimines, draugai ir pažįstami nuo-
širdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį pa-
tarnavimą ir atsisveikintą.
Nuliūdę lieka:
Dukte, sūnus, žentas, marti, anūkai ir gimines.
Laidotuvių Direktorius Antanas M. Phillips. Tel. 927-3401.

Elijošiaus Zeifo
"nuopeinai"
Okup. Lietuvoje paskelbta:
A. Tarybos prezidentas nusie-
pelnusio žurnalisto vardą su-
teikė žurnalui "Jaunimo Gre-
tos" vyr. redaktoriui Elijošui
Zeifui. Jo nuopelnas — jis "ko-
munistiškai auklėjo" jauni-
mą... (E)

Gumos kramtytojus stebint
Neseniai baigia tyrinėti gu-
mos kramtytojus. Ruošiasi
įsteigti klubą gumos kramty-
tojų stebėti, todėl man bus la-
bai pravartu surinkti žinios.
Kramtytojus galima suskirs-
tyti į tris rūšis: gumos čepsi-
ninkus, ratininkus ir laisvus
kramtytojus.
Stebėti čepsininkus reikia
daug kantrybės ir gerų nervų.
Tik atsiskės šalia vieno kelio
minutėms ir išgirsi, kaip gar-
siai guma sproginėja — čepsi.
Po kurio laiko pasidaro labai
nemalonu, lyg vanduo garšiai
lašėtų iš sugedusio kranio.
Kiekvienas mano klubo narys
turs išlaikyti egzaminą — pa-
sėdėti prie gumos čepsininko
bent 30 minučių.
Gumos ratininkas pamazū
suka gumą burnoje ratu. Pir-
masis, mano sutiktas, gumos
ratininkas buvo graži mergai-
tė kuri plaukė nuo laiptų vir-
šaus žemyn, pasipuošusi bal-
tai, lyg angelas. Tik paskutinį
laipytį jai pasiekęs pamaciau,
kad tai tikra ratininkė. Visas
malonus įspūdis staiga dingio.
Laisvieji kramtytojai mane
labai kankina, nes jokių būdu
negali iš anksto atspėti, ką jie
su guma darys. Čia jie ratini-
kai, tai vėl čepsininkai ar dar
kitaip tą gumą kramto. Kiek-
vienas kramtytojas prisiekdi-
nėja, kad guma padeda geriau
koncentruotis, išvalo dantis,
erzina kaimynus ir dar kitokių
gėrybių teikia.
Jeigu kuris mano klubo na-
rys pradės kramtyti gumą, aš
turiu porą patarimų, kaip šio
papročio atsikratyti:
1. Kramtydamas gumą, at-
sistok prieš veidrodį ir gerai
pasžiūrėk į save.
2. Paprašyk dantistą, kad
surakintų tavo žandus vielo-
mis; tada jie galės pailsėti
nuo per ilgą kramtymo.
Kazys Brazdionytis, VIII kl.
Donelaičio Lituaininė
Mokykla

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GROovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9
TRYKS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAZEIKA & EVANS
6046 SO. WESTERN AVE.
TRYKS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAJAMŲ VENTILACIJA
REpublic 7-9600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDOTIMO ĮSTAIGA
Laidotuvių direktoriai:
DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YARds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTŲ
DALYSE

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1007

STEP. C. LACK IR SŪNŲ
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YARds 7-3401

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YARds 7-1911

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YARds 7-1138-1139

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI
SKELBKITĖS NAUJIENOSE

Lietuvių jaunimas užjardė šoks lietuvių tautinius šokius. Livingstone & Associates Back of the Yards, apie 47th Street ir Damen Avenue ruošia linksmą šeimų šventę praneša: Didelis Amerikos lietuvių įnašas į 30-tą metinę linksmą šeimų šventę, kuri įvyks Užjardė (Back of the Yards) prie 47 ir Damen Ave. (šventės laikas neparšymėtas). Tai yra viena didesniųjų grupių, kuri šventės lankytojams pateiks malonią programą. Mrs. Irenos Smieliauskienės vadovybėje tos jaunos mergaitės ir berniukai studijavo lietuvių šimtų metų senumo liaudies šokius, kurių pareikalavimas Vidurvakarių audienčiose yra ko didžiausias. Valde yra: (1 eilė iš kairės į dešinę): Roma Misulius, iš 11734 So. Ridgeway; Loreta Plepys iš 57 S. New England;

Jolanta Kriaučiūnaitė iš 12500 Pawnee Rd. Antroje eilėje (iš kairės) Raimundas Silkaitis; Jūratė Jasaitytė iš 6922 So. Oakley; Jolanta Usvičiūtė iš 5523 S. Claremont; Laima Placis iš 7045 So. Claremont; Linas Rastavičius iš 7234 So. Sacramento; Vilija Bilaišis iš 2355 So. Sacramento; Laima Jau-nius iš 2641 W. 69th St.; Giedrė Cepaitis iš 6724 So. Campbell; ir Mrs. Smieliauskas. Trečioje eilėje: Pranas Prancėvičius iš 6910 S. Fairfield; Algis Stanulius iš 2601 W. 69th St.; Unytis Paškus iš 249 S. Sacramento; Algis Jasaitis iš 6922 So. Oakley; Romas Sparkis iš 4429 So. Maplewood; Linas Mar-tis iš 6645 Winchester; ir Romas Rupinskas iš 3535 W. 66th Place. Visi iš Chicago.

Nepatenkinti televizija

Scenos ir filmų asmenybė Raymond Massey pareiškė nepasitenkinimą šių dienų krutais paveikslais ir scenos vaidyba. Jo nuomone, teatras turėtų būti toks, kuriuo būtų galima tikėti arba nors pretenduoti realybė. Šiandien yra seksas, nešvarybė ir žiaurumas scenoje.

Televizijoje per daug pakartoja ką tik matytus vaidinimus. Dauguma jų labai menkos vertės, — per daug naivumo bei tuštybės. Komedijose per daug paviršutiniško dirbtinumo. Iš komedijų gal bus la-

biau racionalios Jackie Gleason serija ir savo originaliu sugėbimu nenuobodi Red Skelton komedija. Gleason ir Skelton geri aktoriai. Kai kada duoda idomių prologų. Bet kiekvienas turi savo mėgiamus aktorius bei jų vaidinimus. Kai man daugelio jų monologai atrodo beprasmiški, tai kiti publikoje virsta iš juoko.

Dar vienas dalykas erzina televizijos klausytojus, tai pernelyg didelis skelbimų antplūdis. Juo geresnis filmas, juo daugiau skelbimų... Su pertraukomis leidžiami filmų ciklai, pvz., "The Secret Storm" ir "The Edge of Night", rodo tik pusvalandį, o skelbimai užima antrą pusvalandį dalį...

lai pilvo ligomis sergančių vaikų — apie tai paskelbė doc. J. Gradauskas "Tiesoje" (birž. 25 d.). Pasirodo, beveik ketvirtadalis ligonių atvežama pavėluotai, su pratrūkusiu apendicitu, su kitomis ligų komplikacijomis. Todėl ligonius tenka gydyti ne kelias dienas, bet ištisas savaites (E)

1,750,000 žmonių užmušta

Amerikos automobilių nelaimėse daugiau žmonių žuvo negu visuose buvusiuose karuose, kur JAV kariavo. Amerikos keliuose per tą patį laikotarpį, kai automobilis buvo pradėta vartoti, užmušta 1,750,000 žmonių. O kiek per tą patį laikotarpį buvo sužeistų automobilių nelaimėse, — niekas negali suskaičiuoti.

Prancūzai kerta medžius

Prancūzų vyriausybė mano, kad medžiai prie autostradų sudaro pavojų automobilistams. Nutarė nukirsti visus medžius viešųjų pakelėse per šimtus mylių. Prancūzijoje praeitais metais automobilių nelaimėse žuvo 15,000 žmonių. M. S.

policijos, trukęs nuo 11:30 val ketvirtadienio vakaro iki 3 val penktadienio ryto, baigėsi suėmimu dviejų dešimtų tos "tautos" gaujos narių, kurių pusė suimta tos gaujos vyriausioje būstinėje Southmoor viešbutyje prie 66 gatvės ir Stony Island Avenue.

Du iš suimtųjų kaltinami pasikėsinimu nužudyti policininką James Alfano, kuriam buvo peršautos kepenys ir jis kritiškai padėtyje Billings ligoninėje. Kaltinamieji yra Maurice Carter, 17 metų ir Lee Jackson, 26 metų amžiaus, abudu gyvena toje apylinkėje.

Sužeistojo gyvybei palaikyti sunaudota 92 bankos kraujo transfuzijos. Nors jo gyvybė tebėra dideliame pavojuje, bet esama vilties.

Nušautas 17-metis

Naktį į šeštadienį vietoje buvo nušautas 18-metis Claude Rice ties 6614 Maryland Avenue namais, pora blokų atstu nuo tos vietos, kur ketvirtadienio naktį pasalinus šaudė. Policija nustatė, kad šautuvas, kuriuo iš krūmelio pasalinus nušovė Rice, buvo vienas tų, kuriais buvo apšaudoma policija. Jokios priežasties, dėlko Rice buvo nušautas, policija negalėjo rasti.

Šiemet 6 policininkai nušauti ir 46 sužeisti

Nuo šių metų pradžios iki šiol Chicagoje nušauti jau 6 policininkai einant savo pareigas. Paskutinės aukos buvo patruliai serž. James Severin ir Anthony Rizzato, kuriuos pasalinai nušovė liepos 17 dieną prie Cabrini-Green apartamentų dangoraižio. Pernai nušauti 8 policininkai.

TRUMPAI

— Stasys Jušėnas, Naujienų bendradarbis, su šeima atostogauja Minnesotoje, žuvingo Leech ežero apylinkėse.

— Linda Juozaitytė, Charles Janulis ir Camilė Waitkutė yra įrašyti į Northern Illinois universiteto Dekano garbės sąrašus.

— Savęs ir vaiko drausminimas — žmonijos gerinimas, — 303 Alvido radijo paskaita šį ketvirtadienį, rugpjūčio 20 d., 10 v. r. Sophie Barcus Radijo šeimos valandoj.

Suimta 20 pasalinų

Gatvių "karas" tarp Black P Stone "tautos" ir Chicago

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ŽEMAIMS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMU PIRKIMUI

BUTU NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

DRAUDIMO AGENTURA PATARNAUJA VISAI DRAUDIMO REIKALAI

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

• NAMU IR BIZNIU PIRKIMAS — PARDAVIMAS • NOTARIATAS
• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI
• PAJAMU MOKESCIAI — INCOME TAX.

LEONAS REAL ESTATE

2735 WEST 71st STREET

TEL. 925-6015

MORO BUNGALOW, 6 kamb., įrengtas sklypas, 60-ta ir Francisco.

1½ AUKSTO, 6 ir 5 kamb., modernūs butai, modernios virtuvės ir vonios, įrengtas sklypas, prie pat Maria Aukšt. mokyklos.

NAMAS IR TAVERNA ramioje, bet pelningoje Brighton Pk. vietoje. 4 PO 4 MURINIS. Centralinis šildymas, garazas, geros pajamos. Gera vieta, Prignton Parke.

2 PO 4 MURINIS tik 19,900 dol.

ŠIMAITIS REALTY

NOTARY PUBLIC, INCOME TAX, INSURANCE

2737 W. 43rd STREET

CL 4-2390

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

IR KITUS KRASTUS

P. NEDZINSKAS, 4065 Acher,

Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS

2608 West 69th Street

Chicago, Illinois 60629

WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių. Automobilių, baldų, maisto, pinigai.

JUOZAS (JOE) JURAITIS

Nebrangiai ir greitai taiso Volkswagenus, Volvos, Mercedes, Porsčius ir kitas užs. ir vietines gamybos mašinas. Elektroninis tikrinimas, patyrė mechanikai, vilkikas.

RICHMOND AUTO SERVICE

2934 West 63rd St.

Tel. GR 6-3134 arba GR 6-3353

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis

3208½ W. 95th St.

GA 4-8654

State Farm Fire and Casualty Company

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES

Pardavimas ir Taisymas

2444 WEST 69th STREET

Tel: REPUBLIC 7-1941

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

DAŽAU NAMUS

IS VIDAUS IR LAUKO

Valau kilimus ir baldus.

Pilna apdrauda.

L. RUDIS Tel. CL 4-1050

APDRAUDŲ AGENTŪRA:

namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio.

Patogios išimokos ir lėmos sąlygos.

J. BACEVICIUS

6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

KAIP PIRKTI GERĄ NAMĄ?

PAŽIŪRĖKITE, 2 butų po 3 miegamus tvirtas mūras. Gražūs įrengimai, garazas, arti mūsų naujo ofiso. \$30,500.

7 KAMB. MŪRAS, 2 auto mūro garazas, moderni virtuvė, gazo šiluma, prie Maria HS. \$19,900.

BIZNIO MŪRAS, 3 butai, patogi ofiso patalpa, gera gatvė Marquette Parke. \$43,000.

PINIGU ARUDAS. \$11,000 pajamų. Gražus, išplėdingas mūras. Kaina \$45,000.

SAVININKAS KITUR. Už \$88,000 atiduoda 8 apartamentų 14 metų mūrą prie Evergreen Plaza. \$14,000 pajamų.

PAŽIBA, 5 butų mūras žaliai Marquette Parke. Teiraukitės asmeniškai. Bus galima nupirkti to puišaus namo.

4 BUTŲ MŪRAS. Nauja gazo šiluma. Sviesūs erdvi kambariai, mūro garazas, gera vieta. Po derybų — \$44,000.

9 KAMBARIŲ 12 metų fabrikančio rezidencija. 5 miegamieji, 2 vonios, mūro garazas, graži vieta. Apie \$40,000.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

APYNAUJIS 3 BUTŲ MŪRAS, šiluma gazu, aliuminijaus langai, platus sklypas Gage Parke. \$47,000.

4 BUTAI, 5-tas rusjės, mūrinis. Aliuminijaus langai, 3 automobilių mūro garazas. Gražioji Marquette Parko vietoje. \$47,500.

6 KAMBARIŲ MURINIS BUNGALOW, šiluma gazu. Aliuminijaus langai, 2 automobilių mūro garazas. Marquette Parke. \$21,000.

— GRAŽUS 4 BUTŲ MŪRAS, kabininės virtuvės, nauja šiluma gazu. Aliuminijaus langai, 2 aukštų mūrinis garazas. Geros pajamos. Marquette Parke. \$54,500.

50 PEDU BIZNIO SKLYPAS. Marquette Parko ribose. Labai prieinama kaina.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

Tel.: 471-0321

PERKAME, PARDUODAME, MAIHOME įvairaus dydžio namus visur. Partipiname, paskola, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.

NORVILA

REAL ESTATE AND BUILDERS

2858 WEST 59th STREET

PROspect 8-5454

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namu Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Įrengiu naujus ir perstatau senus visus rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Įrengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai.

Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

Domas Zukauskas

HEATING & SHEET METAL

4444 So. Western Ave.,

CHICAGO, ILL. 60609

Tel: VI 7-3447

A. ABALL ROOFING

Įkurta prieš 50 metų

VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzdžius sutalsome arba naujus įdedame.

KAMINUS ISVALOME ir patalame. Nudžome namus iš lauko ir atliekame "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.

Skambinkit

LA 1-6047

Išsavinimas veitui, kreipkitės bet kada

SKAITYK IR KITAM PATARK

SKAITYTI DEMOKRATINI

DIENRAŠTĮ "NAUJENAS"

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-8775

(Currency Exchange įstaiga)

Pigūs automobilių draudimai.

Operacijos Vilniaus

klinikoje

Vilniaus miesto klinikoje

kasmet operuojama keli šim-

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(Licensed by VNESHPOSYLTORG)

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737

3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.

Vedėjas E. ŽUKAUSKAS

HIGH RATES — PAID QUARTERLY

5% Passbooks

5½% Investment bonus plan

\$1,000 minimum

Savings Insured to \$20,000. — Highest reserves.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 ARCHER AVE., CHICAGO, ILL. 60632

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo

frankai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Muziko Strolis atsiminimai

Jau galima įsigyti muziko Juozo Strolis knyga

LIETUVOS VYČIO PĖDSAKAIS.

176 puslapiai, yra fotografijų, minkšti viršeliai. Kaina \$2.00.

Tai geriausioji sodrių pasiskaitymų knyga.

Knygą galima gauti Naujienų Administracijoje arba

pasiunčiant Money Orderj arba čekj tokiu adresu.

NAUJENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608